

Piaskowski, Jerzy

Kazimierz Gierdziejewski

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 2/4, 719-720

1957

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

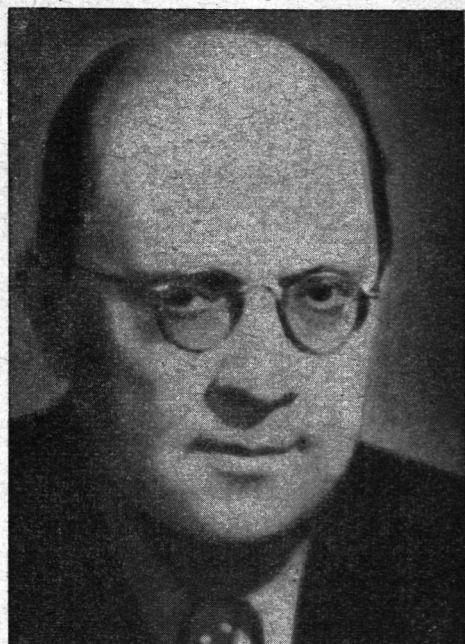

KAZIMIERZ GIERDZIEJEWSKI

W dniu 29 lipca 1957 r. zmarł w Krakowie Kazimierz Gierdziejewski, jeden z najwybitniejszych i najbardziej zasłużonych odlewników polskich, autor wielu podręczników i prac naukowych w zakresie odlewnictwa i historii techniki, jeden z organizatorów, a ostatnio przewodniczący Zarządu Głównego Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Odlewników Polskich, b. Prezes Międzynarodowego Komitetu Technicznych Stowarzyszeń Odlewniczych (CIATF).

Urodzony w 1888 r. w Kutaisi — w Gruzji — K. Gierdziejewski ukończył Politechnikę w Petersburgu, a następnie pracował w kierownictwie szeregu odlewni w Rosji, a od marca 1920 r. w Polsce. W latach 1927—1939 prowadzi wykłady z odlewnictwa na Politechnice Warszawskiej i jednocześnie organizuje pierwszy polski zakład badawczy w tym zakresie.

Podczas okupacji K. Gierdziejewski pracuje w szkolnictwie zawodowym i na tajnych kompletach, a po ukończeniu wojny staje do pracy nad odbudową zniszczonego kraju. Kieruje w tym czasie odlewnią w Węgierskiej Górze, a równocześnie przygotowuje projekty odbudowy i rozbudowy wielu innych odlewni.

W 1946 r. K. Gierdziejewski organizuje w Krakowie Instytut Odlewnictwa, który pod jego kierunkiem szybko się rozwija. W 1951 r. bierze czynny udział w pracach I Kongresu Nauki Polskiej.

Błędy naszego życia społeczno-politycznego dotknęły K. Gierdziejewskiego. W 1952 r. ówczesne Ministerstwo Przemysłu Ciężkiego usuwa go z Instytutu decyzją, której nikt nie usiłował nawet wyjaśnić i uzasadnić. Był to dla

K. Gierdziejewskiego ciężki cios, który go jednak nie złamał, tak że w ostatnich latach przygotował on do druku szereg cennych publikacji i opracowań książkowych.

Polski Październik przywrócił K. Gierdziejewskiego do czynnego życia naukowego, a w uznaniu zasług został on odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Złotą Odznaką Honorową Naczelnej Organizacji Technicznej.

Niezależnie od swych prac z zakresu odlewnictwa K. Gierdziejewski należał do najwybitniejszych badaczy historii polskiej techniki. Oprócz szeregu artykułów z tej dziedziny opublikowanych w różnych wydawnictwach, najpoważniejszym jego osiągnięciem jest książka „Zarys dziejów odlewnictwa polskiego“, będąca pierwszą próbą syntezy rozwoju tej gałęzi techniki. Niewątpliwie poważne znaczenie dla dalszych studiów będzie miała także praca bibliograficzna „Polskie piśmiennictwo techniczne odlewnicze“ („Studia i materiały z dziejów nauki i techniki“, tom 3), zawierająca zestawienie 559 prac opublikowanych do 1950 roku. Z innych publikacji K. Gierdziejewskiego należy wymienić życiorysy słynnych polskich inżynierów: Wł. Klugera, Z. Jędrkiewicza, A. Rodziewicz-Bielawicza i innych.

Ostatnią, nie opublikowaną dotychczas pracą jest historia rozwoju zakładów w Węgierskiej Górcie oraz przygotowywana książka o odlewnictwie artystycznym.

Śmierć K. Gierdziejewskiego jest poważną stratą dla polskiego odlewnictwa i historii techniki, którym poświęcił swe życie, a równocześnie ciężkim ciosem dla wszystkich, z którymi współpracował i dla których był najlepszym nauczycielem i przyjacielem.

J. Piaskowski